

L'economia, a examen

Teresa Garcia-Milà: "El copagament és una opció per reduir la despesa pública"

ENTREVISTA amb Teresa Garcia-Milà, catedràtica d'economia i vicerectora de política científica de la UPF **Per: Mar Jiménez**

Si hi ha alguna persona que té autoritat per analitzar com la inversió pública i les estructures impositives incideixen sobre el creixement, aquesta és Teresa Garcia-Milà. L'entrevista n'és un exemple.

S'ha parlat d'una "histèria del déficit". ¿És una exageració?

Tenim un déficit important molt lligat a la crisi. Tot i això, com que veníem d'un període de superàvits, el nostre deute públic era raonable i hem tingut un cert marge de maniobra. I tant a Espanya com a nivell mundial, s'ha fet una adequada política econòmica per evitar una crisi financera sistèmica.

¿L'Estat ha deixat de ser un problema, com deia Reagan?

L'Estat té avui un paper molt important: als països europeus gestiona entorn del 40% del que es produeix. I és fonamental que es faci un ús eficient dels recursos dels ciutadans, als quals s'hauria de retre comptes. I en això a Espanya hi ha força camí per recórrer. D'altra banda, és cert que, havent après les lliçons de la Gran Depressió, s'ha considerat que la intervenció de l'Estat podia ajudar transitòriament a superar una situació complicada donant, sobretot, cobertura social als qui més han patit la crisi.

¿Hem actuat amb encert?

Part d'aquestes actuacions s'han fet bé, com la decisió de prorrogar el subsidi d'atur a aquells que esgotaven el termini de prestació.

Vostè ha criticat algunes de les despeses, com el pla E.

Una part dels recursos que van anar al pla E s'haurien pogut dedi-

car a inversions que a mitjà o llarg termini haurien estat molt productives, en lloc de destinar els recursos a projectes de poca incidència en el model productiu. S'hauria activat igualment la demanda i hauríem posat alhora les bases per redirigir l'economia cap allà on volem.

¿El govern central es va precipitar?

Segurament. A més, els recursos que es van transferir a les administracions locals en el marc del pla E es podrien haver destinat en part al pagament de proveïdors d'aquests ens, que han de suportar terminis de pagament molt dilatats.

¿Hauria estat una injecció de liquiditat als proveïdors de l'administració?

En efecte. I si bé no s'haurien creat llocs de treball –aquest era l'objectiu del pla–, s'hauria pogut evitar la destrucció d'ocupació. El balanç final d'ocupats, que és l'important, hauria estat igual o millor.

Concreti-m'ho.

Hi ha empreses que proveeixen les administracions locals –que en poden ser el client més important– i que han tingut greus problemes de liquiditat pels endarreriments en els pagaments i s'han vist forçades a reduir plantilla o a reestructurar-se.

¿S'hauria pogut evitar?

En alguns casos, sí. Hi ha empreses que haurien destruït igualment ocupació, però n'hi ha d'altres que si haguessin cobrat en un termini raonable, ho haurien evitat.

¿Creu que la desconfiança entre les diferents administracions ho explica? Salgado ha acusat els ajuntaments i les autonomies de malgastadores.

Al nostre model descentralitzat li

falta un punt de maduresa. A un país com els EUA, cada nivell d'administració té la responsabilitat d'ingressos i despeses i, a més, no hi sol haver retrets entre administracions.

La ministra no se n'ha estat.

El problema a Espanya és doble: el nostre model ha descentralitzat molt la responsabilitat de la despesa, però no suficientment la de l'ingrés. I aquesta asimetria causa molts problemes. Perquè si cada nivell d'administració tingués la responsabilitat íntegra sobre els seus ingressos i les seves despeses, això portaria a una gestió dels recursos més eficient, eficaç i responsable.

¿El nou model de finançament ha significat un pas endavant?

Va significar un avenç, però la clau de volta encara la té l'administració central.

En què es traduiria aquesta autonomia dels territoris?

Les autonomies i els ajuntaments tindrien tota la responsabilitat de l'ingrés i tota la responsabilitat de la despesa d'aquelles competències que tenen transferides. A Espanya, però, hi ha por no només a trencar aquest cordó umbilical, sinó també a explicitar la solidaritat interregional.

No tenim federalisme fiscal.

No tenim un federalisme fiscal ben entès, és a dir, una assignació de les responsabilitats molt clara a cada nivell de govern.

També es parla de la duplicitat de competències. Vostè alerta que hi ha traspassos als quals l'administració central no renuncia.

L'administració central, en cedir

PERFIL
Universitat i empresa

Teresa Garcia-Milà (Barcelona, 1955) és catedràtica d'economia de la UPF, on és també vicerectora de política científica. Investigadora i membre del consell de direcció del CREI, aquesta doctora en economia per la Universitat de Minnesota és consellera independent de dues empreses de l'Ibex-35 (Enagás i Banc Sabadell). És també vocal de la junta del Cercle d'Economia.

competències, ha volgut mantenir un cert control mitjançant ministeris com Sanitat, Educació o Ciència i Innovació. S'han traspassat certes responsabilitats, però el govern central manté el control sobre part de la normativa i els recursos. Alguns d'aquests recursos no està malament que estiguin centralitzats, però d'altres, com per exemple les beques doctorals, té més sentit que es gestionin des del nivell de govern que té competències en universitats, per tant el govern autònom. Aquestes situacions generen duplicitat d'esforços públics i dificulten el disseny i l'aplicació de polítiques pròpies des de les administracions subcentrals.

S'ha d'aprimar l'administració central.

Sí, perquè en teoria una descentralització no implica més despesa: estàs traspassant allò que des de nivells inferiors d'administració es pot fer més d'acord a les preferències dels ciutadans.

El principi de subsidiarietat.

MIQUEL ANGLARILL

En efecte. I quan decideixes que una competència la cedeixes cap a una administració més propera al ciutadà ho has de fer de forma efectiva, donant la capacitat de decisió de la despesa i l'ingrés. Si, en canvi, s'opta per una via intermèdia, es dona la ineficiència de la duplicació de funcions. També hem d'exigir a l'administració autònoma i a la local una millor gestió i també té marge per aprimar-se.

Espanya té un dèficit de l'11,4% i alhora té 4 milions d'aturats. Què s'ha de prioritzar?

No es tracta de prioritzar: s'ha d'aconseguir un bon equilibri. Hi ha elements per reduir la despesa pública, com és el copagament, que no perjudicarien l'Estat de benestar ni la promoció de la igualtat d'oportunitats i que, en canvi, afavoririen un bon comportament del ciutadà. Un exemple: les matrícules de la universitat haurien de ser més altes si, alhora, hi hagués més beques. No és de justícia social que tots els estudiants tinguin

els estudis universitaris subvencionats en un 90%.

La universitat pública va ser un gran avenç democràtic.

És un gran avenç democràtic que tota la població tingui les mateixes possibilitats en la primera etapa vital. La provisió de l'educació bàsica i secundària, o una bona formació professional, l'ha de tenir tot hom. Una vegada assolit aquest nivell, has de seguir garantint que els que tenen menys recursos puguin accedir als estudis superiors, però els que en tenen s'haurien de pagar la universitat. L'educació universitària és una inversió que té un retorn en forma d'ingressos més elevats durant la teva vida!

Aprimariem un Estat de benestar que està lluny dels estàndards europeus.

Jo proposo elements perquè el ciutadà apreciï allò que té. Fa molts anys que dono classes a la universitat: hi ha alumnes que valoren i entenen que la societat està fent un esforç per ajudar-los a pagar la univer-

sitat; però hi ha també una quantitat important d'estudiants que no ho valoren i no aprofiten el temps: és una manca de responsabilitat social i un malbaratament de recursos públics.

¿Creu que s'haurien de posar en valor els impostos? La societat els penalitza quan serveixen per finançar l'Estat de benestar.

Això passa perquè el ciutadà no confia prou en la gestió pública i això deriva en un problema molt important: l'evasió fiscal. Recordem que l'economia submergida, tot i la dificultat de mesurar-la, ha estat estimada en valors que superen el 20%. S'han de dedicar recursos a fer que es compleixi el model fiscal que es dissenya des del govern i que cada ciutadà hi contribueixi en la part que li toca.

El govern espanyol diu que augmentarà els impostos sense penalitzar les classes mitjanes i finalment opta per augmentar l'IVA. Com ho interpreta?

Quan s'analitza el sistema fiscal s'han de tenir en compte molts elements. I un és com el model condiciona el comportament del ciutadà com

La manca de confiança del ciutadà en la gestió pública deriva en l'evasió fiscal

a agent econòmic: l'IVA és l'impost que menys distorsiona. I tot i que s'argumenta que és regressiu, amb l'IVA graven tots els ciutadans perquè és de més difícil evasió. És molt fàcil advocar per introduir impostos que gravin les rendes més altes i el capital, però s'oblida que alguns d'aquests impostos poden implicar distorsions importants en les decisions econòmiques.

Què es pot fer a banda de prorrogar els subsidis per combatre l'atur?

Crear un bon entorn perquè l'economia pugui créixer. Per exemple, formar els joves, construir infraestructures adequades, agilitzar l'administració i la justícia, liberalitzar els mercats, i també afrontar la reforma del mercat de treball. Hi ha propostes sobre la taula ben pensades i dissenyades, que ens hauríem d'atrevir a impulsar, com la reforma del mercat de treball proposada al manifest dels 100 economistes, que no redueix el cost de l'acomodament globalment, sinó que el redistribueix més equitativament.

El Wall Street Journal diu que el govern és hoste dels sindicats.

Tenim un govern que té excessiu temor a la reacció dels sindicats respecte a qualsevol actuació pública i això està frenant actuacions de política econòmica que millorarien les condicions de tots els treballadors. ■